

183

1854-1864

IV. A bűn súlyossága: halálos és bocsánatos bűn

1854 A bűnöket súlyosságuk szerint kell mérlegelni. A halálos és bocsánatos bűnök közötti különbségtétel, mely már a Szentírásban megfigyelhető, az Egyház hagyományában általánossá vált. Az emberi tapasztalat e különbségtételt megerősíti.

1855 A halálos bűn Isten törvényének súlyos megsértésével lerombolja az ember szívében a szeretetet; az embert elfordítja Istentől, végső céljától és boldogságától azzal, hogy valami kisebb jót helyez Isten elé. A bocsánatos bűn, bár sérti és sebzi a szeretetet, nem oltja ki.

1856 Mivel a halálos bűn az élet elvét, a szeretetet öli meg, Isten irgalmasságának új kezdeményezésére és a szív megtérésére van szükség, ami rendes körülmények között a kiengesztelődés szentségében valósul meg.

"Amikor az akarat olyan dologra irányul, ami önmagában ellentmond a bennünket a végső célhoz kapcsoló szeretetnek, a bűn tárgya miatt halálos (...), akár Isten szeretete ellen van, mint a káromkodás, hamis eskü stb., akár a felebarát szeretete ellen, mint az emberölés, házasságtörés stb. (...). Ha viszont a bűnös ember akarata néhányszor olyan dologra irányul, ami önmagában rendetlen, de nem ellenkezik Isten és a felebarát szeretetével, mint például a fölösleges beszéd, az alkalmatlan nevetés stb., az ilyen bűnök bocsánatosak."

1857 Ahhoz, hogy egy bűn halálos legyen három dolog együttes megléte szükséges: halálos mindaz a bűn, "melynek tárgya súlyos anyag, és teljes tudatossággal és megfontolt beleegyezéssel követik el."

1858 A súlyos anyagot Isten parancsolatai határozzák meg Jézus válasza szerint, amit a gazdag ifjúnak adott: "Ne ölj! Ne törj házasságot! Ne lopj! Ne szólj hamis tanúságot! Ne csalj! Tiszteld apádat és anyádat!" (Mk 10,19) A bűnök súlyossága között is van különbség: a gyilkosság súlyosabb, mint a lopás. A sértett személyek minőségét is mérlegelni kell: a szülők elleni erőszakos cselekmény súlyosabb, mint ha idegen ellen követik el.

1859 A halálos bűn elkövetéséhez teljes ismeret és teljes beleegyezés kell. Föltételezi a cselekedet bűnös jellegének ismeretét, annak Isten parancsával való ellenkezését. Az elegendően megfontolt beleegyezést is magában foglalja, hogy a döntés személyes legyen. A színlelt tudatlanság és a szív keménysége nem csökkenti, hanem növeli a bűn szándékosságát.

1860 A nem szándékos tudatlanság csökkentheti a súlyos bűn beszámíthatóságát, sőt fölmenthet alóla. De senkiről sem tételezzük föl, hogy nem ismeri az erkölcsi törvények minden ember lelkiismeretébe beleírt elveit. Az érzéki ösztönök, a szenvedélyek, a külső kényszer és a betegségek szintén csökkenthetik a bűn szabad és szándékos jellegét. A rosszakarattal, a rossz szándékos választásával elkövetett bűn a legsúlyosabb.

1861 A halálos bűn, miként maga a szeretet is, az emberi szabadság radikális lehetősége. Magával hozza a szeretet elvesztését és a megszentelő kegyelemtől, azaz a kegyelmi állapottól való megfosztottságot. Ha a bűnbánat és Isten bocsánata nem orvosolja, kizár Isten országából és a pokol örök halálát okozza, mivel szabadságunknak hatalmában áll végső, visszavonhatatlan döntéseket hozni. Mindazonáltal -- jóllehet meg tudjuk ítélni, hogy egy cselekedet önmagában

nézve halálos bűn-e --, a személy fölötti ítélkezést rá kell bízunk Isten igazságosságára és irgalmára.

1862 Bocsánatos bűnt akkor követünk el, amikor jelentéktelen anyagban nem tartjuk meg az erkölcsi törvény által előírt mértéket, vagy amikor súlyos anyagban nem engedelmeskedünk az erkölcsi törvénynek, de hiányzik a teljes ismeret vagy a teljes beleegyezés.

1863 A bocsánatos bűn gyöngíti a szeretetet; a teremtetett javak iránti rendetlen szeretetet fejez ki; akadályozza a lélek fejlődését az erények és a jócselekedetek gyakorlásában; ideigtartó büntetést érdemel. A szándékosan elkövetett és megbánás nélkül maradt bocsánatos bűn lassanként előkészíti a halálos bűn elkövetését. Mindazonáltal a bocsánatos bűn nem szakítja meg a szövetséget Istennel. Isten kegyelmével emberi módon helyrehozható. "A bocsánatos bűn nem foszt meg a megszentelő kegyelemtől, Isten barátságától, a szeretettől, így az örök boldogságtól sem": "Az ember, amíg a testet hordozza, nem lehet meg könnyebb bűnök nélkül. De ezeket a könnyebbeknek mondottakat ne vedd semmibe. Ha semmibe veszed, amikor mérlegeled, rettenj meg tőlük, amikor számlálod őket! Sok könnyű egy súlyosat alkot: sok csepp tölti meg a folyót, sok apró szem tömeget alkot. És mi a remény? Mindenekelőtt a gyónás..."

1864 "Minden bűn és káromlás megbocsáttatik az embereknek, de a Szentlélek elleni káromlás nem nyer bocsánatot soha, bűne örökre megmarad" (Mt 12,32). Isten irgalmasságának nincsenek határai, de aki szándékosan megtagadja, hogy a bűnbánatban elfogadja, az visszautasítja bűnei bocsánatát és a Szentlélek által följánlott üdvösséget. Egy ilyen megkeményedés elvezethet a végső bánattalansághoz és az örök kárhozathoz.